

Filipovic Zlata: Zlata naplója

Sokan írtak már az Európa közvéleményét felkavaró naplóról, amelyet egy 11 éves sarajevói kislány úgy kezd el írni, mint egy szokásos kiskamasz: nyaralás, az iskolaév kezdete–ennek összes örömeivel és konfliktusával, születésnap, zsúrok, koncertek, TV-műsor, csodás pizza stb. Amivel Budapesten is és bárhol máshol foglalkoznak a gyerekek. Csak érintőlegesen jelenik meg a háború, amely ekkor még (1991 ősze) alig érinti Sarajevót és a kislány mindennapjaira alig hat ki. Lassan telepszik rá Zlata családjára és barátaira a háború, amíg már teljesen elveszi a kislánytól a gyermekélet minden örömét, szórakozását, izgalmát, a békés hétköznapi „normális” bánatát, szorongását, hogy helyüket az állandósult halálfélelem, a víz, a gáz, a villany hiánya, az éhezés és a hidegtől való félelem vegye át. A kislánynak sok barátja van, a szó jó értelmében vett színes társasági életet él, de a háború a barátait, rokonait is elveszi, lassan mindenki elmenekül a városból, aki teheti.

Ha lehet egyáltalán rangsorolni a borzalmakat, talán ezt viseli a legnehezebben; amikor már levelet sem kaphat – mert már a posta sem működhet – az utolsó szál is elszakad, ami a külvilághoz köti a sarajevóiakat.

Dramai jelentés ez a könyv a tőlünk néhány száz kilométerre dülő háborúból, egy 11-13 éves kislány tollából, aki szeretne gyerek maradni, ha a felnőttek, a politika és átláthatatlan „törvényei” ezt engednék. A naplót olvasva az ember átveszi a kislánynak azt az érzését, mintha óriások labdázának emberek millióival.

Megrendítő, ahogy Zlata igyekszik minél többet megőrizni embertelen körülmények között az élet örömeiből.

(a)